

Fra prøvehandling til fast praksis

Systematisk brug af prøvehandling har styrket fokus på recovery og beboerinddragelse på botilbuddet Kommandanthøjen. Prøvehandling i forhold til aktiviteter og dokumentation af beboernes mål har ført til øget inddragelse og ejerskab og er blevet en vej til at skabe den ønskede forandring for hele tilbuddet.

Dokumentation og tavle som platform for inddragelse

En ny måde at arbejde med dokumentation på sammen med beboerne og en tavle, der inviterer til øget inddragelse, er nogle af de synlige resultater af et udviklingsarbejde på botilbuddet Kommandanthøjen i Rønne.

Forandringerne er sket gennem et systematisk arbejde med såkaldte prøvehandling. Ved brug af prøvehandling er tiltag i mindre skala blevet udviklet, afprøvet og justeret sammen med enkelte beboere for efterfølgende at blive taget i brug på hele botilbuddet.

Det gælder blandt andet botilbuddets arbejdsgang for dokumentation af beboernes mål og delmål. Som noget nyt finder dokumentationen i større omfang sted sammen med beboerne. Et andet konkret eksempel er en tavle, hvor beboerne nemt kan komme til orde, have indflydelse på, hvad der foregår, og koble sig på hinanden og hinandens aktiviteter.

Beboerdeltagelse som en øvelse i recovery

Kommandanthøjen satte gang i et udviklingsarbejde, fordi de ønskede at styrke deres arbejde med recovery.

Botilbuddet indgik i et udviklingsforløb i samarbejde med Socialstyrelsen. Forløbet var i sig selv en øvelse i den recovery-orienterede tilgang, fordi beboerrepræsentanter deltog på lige fod med medarbejderne. Forløbet blev på den måde også en påmindelse om, hvor høj grad af inddragelse man rent faktisk kan praktisere. Som en beboer udtaler: *"Jeg fik at vide, at det var helt i orden, at jeg kun var med noget af tiden, men jeg ville jo gerne være med i det hele. For jeg synes jo, at det er vigtigt og spændende, og jeg synes, at det har været et totalt fedt forløb. Det at jeg kan sidde blandt personalet og blive hørt med de meninger og idéer, jeg har ... og jeg skulle stå oppe ved tavlen og fortælle, hvad jeg mente, og at de klappede af mig, det var altså helt vildt. Det var noget, der rykkede for mig – det var også lidt grænseoverskridende, men det var fedt."*

Kommandanthøjen

Kommandanthøjen i Rønne er et kommunalt socialpsykiatrisk bo- og rehabiliteringstilbud efter servicelovens § 105 og § 107. Der er 25 lejligheder.

Prøvehandlinger som vejen til varig forandring

Brugen af prøvehandlinger har gjort det muligt at iværksætte nye tiltag, som kan bruges i hele botilbudet, hvis det har givet mening i mindre skala først. Det betyder, at eventuelle justeringer ikke sker på baggrund af beregninger bag et skrivebord, men i hverdagen og i samarbejde med de mennesker, som skal have gavn af tiltagene.

En af de prøvehandlinger, som har virket godt og fortsat justeres og forbedres, er en tavle på den ene gavlvæg. Den viser planen for den kommende uges aktiviteter. Hvis en beboer vil lave noget i fællesskab med andre, kan man skrive det på. Det er ønsket, at det ikke kun er beboere og medarbejdere, der går tur sammen, to og to, men at beboerne også kobler sig på hinanden. En gåtur kan være et godt udgangspunkt for at tale om noget af det, der er svært, og når der er flere beboere med, bliver der plads til en anden type samtaler. Samtaler, hvor det indimellem mere handler om håb og drømme, end om alt det der er svært.

Et andet eksempel er dokumentationen af mål og delmål sammen med beboerne. Her er der særligt fokus på at bruge beboernes formuleringer. Det blev iværksat som en prøvehandling i samarbejde med otte beboere i første omgang. Den nye arbejdsgang for dokumentation viste så gode resultater, at det nu skal praktiseres af alle tilbuddets teams. Hermed kan de medarbejdere og beboere, der har været med til de første prøvehandlinger, gå forrest og vise vejen for de andre medarbejdere og beboere på tilbuddet.

Ved den tidligere arbejdsgang havde personalet først en statussamtale med beboeren, og efterfølgende 'oversatte' personalet beboerens ord til de rette fagtermer, når de selv sad med den skriftlige del af dokumentationen. I dag sidder både beboer og

kontaktperson ved skærmen, og det er så vidt muligt beboerens egne ord, der skrives ind. Ved at lade det være beboerens egne ord, som beskriver håb, ønsker og drømme samt mulige veje dertil, er der et langt større ejerskab.

Hvad har været svært?

Personalet er ikke i tvivl om, at det giver god mening at benytte beboernes egne ord, når status på deres mål og delmål skal dokumenteres, men det er ikke altid let. For som fagprofessionel er man skolet i at benytte bestemte fagtermer.

En anden udfordring er at finde den rette balance mellem at inddrage og ikke at presse unødigt på. Alle mennesker er forskellige, og beboerne kan være forskellige steder i deres recovery-proces. Erfaringen med udviklingsarbejdet er derfor også, at der skal laves en individuel og løbende vurdering af, i hvor høj grad en beboer har lyst til og behov for at blive inddraget.

Hvad nu?

Dokumentation af mål og delmål sammen med beboerne er godt i gang og skal så vidt muligt udbredes til alle teams i tilbuddet. Herefter skal arbejdet evalueres.

Tavlen er også kommet for at blive. Håbet og forventningen er, at den i endnu højere grad bliver et sted, hvor beboerne kobler sig på hinanden og for eksempel vælger at gå en tur sammen uden personale. Kommandanthøjen har fortsat fokus på at iværksætte prøvehandlinger i forhold til at skabe flere aktiviteter – eksempelvis er der planer om et større idrætsprojekt, som også rækker ud over Kommandanthøjen.

Casen er skrevet af Socialt Udviklingscenter SUS for Socialstyrelsen, november 2022.

3 gode råd til andre

- ✓ **Lav overskuelige aftaler med beboerne, og undervurdér ikke deres lyst og evne til at deltage**
Lav overskuelige aftaler med beboerne om, hvordan de kan deltage i udviklingsarbejdet og aktiviteter. En klar forventningsafstemning om, at de kan trække sig undervejs eller være med i det omfang de formår. Det skaber tryk og gør, at de kan overskue at være med.
- ✓ **Få så mange beboere med som muligt**
Inddrag så mange beboere som muligt i udviklingsarbejdet. Det er givtigt for både beboere og medarbejdere. Man lærer en masse, kommer tættere på og får en større forståelse for hinanden. Og beboerne vokser med opgaven og ansvaret.
- ✓ **Brug borgernes egne ord til at beskrive mål og delmål**
Det giver ejerskab, når mål og delmål bliver beskrevet med beboernes egne ord eller som minimum i et sprog, de forstår. Men det kræver en 'aflæring', når man som medarbejder er skolet i at benytte præcise fagtermer.

På vej mod en mere recovery-orienteret rehabiliterende praksis

Botilbuddet og bostøtte Voksenbogen er et af landets 72 socialpsykiatriske tilbud, der over tre år har samarbejdet med Socialstyrelsen om at udvikle en mere recovery-orienteret rehabiliterende praksis.

På tværs af udviklingsforløbene i de socialpsykiatriske tilbud er erfaringerne, at især tre forhold er vigtige for at lykkes:

- ✓ **Tydlig ledelse:** Ledelsen skal udstikke retning, sikre vedvarende fokus og inddrage medarbejdere og borgere løbende.
- ✓ **Brug af prøvehandlinger:** Systematisk arbejde med at planlægge, gennemføre og lære i forhold til, hvad der fungerer henholdsvis ikke fungerer i en udvikling af praksis.
- ✓ **Fokus på forankring:** Forankring af udviklingsarbejdet er en forudsætning for udvikling af kvaliteten på den lange bane.

En række tilbud har delt deres konkrete erfaringer fra udviklingsarbejdet med at styrke kvaliteten i deres tilbud – til inspiration for andre. Du kan læse om, hvordan de konkret har grebet det an, hvad de har fået ud af det, hvad der har været hjælpsomt, og hvad der har været svært, her:

www.socialstyrelsen.dk/recovery-orienteret-rehabilitering

Udviklingsarbejdet i de socialpsykiatriske tilbud er en del af et større initiativ 'En styrket indsats i kvaliteten i socialpsykiatrien' (2019-22). Initiativet skal understøtte et bredt kvalitets- og kompetenceløft af socialpsykiatrien og dermed en bedre indsats til mennesker med psykiske vanskeligheder.

Find materiale

Socialstyrelsen har udarbejdet en række materialer, som ledere og medarbejdere kan bruge til at understøtte og udvikle en recovery-orienteret og rehabiliterende praksis.

Find anbefalinger, e-læring, redskaber og film på:
www.socialstyrelsen.dk/recovery-orienteret-rehabilitering

Hvad er recovery-orienteret rehabilitering?

Recovery-orienteret rehabilitering er en faglig tilgang, der har fokus på at understøtte borgernes muligheder for at komme sig og leve et så meningsfuldt og selvstændigt liv som muligt. Socialstyrelsen tager udgangspunkt i otte principper for recovery-orienteret rehabilitering. Principperne er forbundne og beskriver tilsammen en praksis, hvor borgernes håb, ønsker og drømme for fremtiden er omdrejningspunktet for indsatsen.

1. Tag udgangspunkt i borgernes håb, ønsker og drømme
2. Fokusér på borgernes ressourcer
3. Inddrag borgernes netværk og de almene fællesskaber
4. Mød borgerne med åbenhed, tillid og respekt
5. Hjælp borgerne så tidligt som muligt
6. Arbejd koordineret med borgernes samlede livssituation
7. Følg op, så indsatsen altid er den rette
8. Brug viden og metoder, der virker